

Nobelprislektionen

Bildspelsmanus – Nobels fredspris 2018

Nobels fredspris

- Nobels fredspris är ett av de fem priser som instiftades av Alfred Nobel och delas ut den 10 december varje år.
- Innan Alfred Nobel dog den 10 december 1896, skrev han i sitt testamente att den största delen av hans förmögenhet skulle användas till ett pris till ”dem, som hafva gjort menskligheten den största nytta”. Ett av de fem prisen skulle gå till ”den som har verkat mest eller best för folkens förbrödande och afskaffande eller minskning af stående armeer samt bildande och spridande af fredskongresser.”

Vilka belönas med fredspriset?

- Det första Nobelpriset i fred 1901 gick till Henri Dunant, Röda korsets grundare. Därmed antog Norska Nobelkommittén redan från början en bred tolkning av fredsbegreppet; att arbeta humanitärt är också ett sätt att verka för freden.
- Priset kan även gå till individer och organisationer som kämpar för till exempel nedrustning, konfliktlösning och mänskliga rättigheter. Exempel på en pristagare från senare år är Malala Yousafzai (2014) som belönades för kampen för alla barns lika rätt till utbildning.

2018 års fredspristagare

- Halva priset tilldelas Denis Mukwege (född 1955) från Demokratiska republiken Kongo (DR Kongo). Han arbetar som gynekolog och har behandlat och stöttat tusentals kvinnor och flickor som utsatts för våldtäkter och sexuellt våld i krigshärjade områden.
- Andra halvan av priset tilldelas Nadia Murad (född 1993), yazidisk människorättskämpe från Irak. 2014 tillfångatogs hon av Islamiska staten och hölls som sexslav i tre månader innan hon lyckades fly. Hon kämpar idag för att få världens ledare att göra mer för att stoppa det sexuella våldet mot kvinnor och flickor.

Denis Mukwege

- Denis Mukwege lever och arbetar i staden Bukavu i DR Kongo. 1999 grundade han Panzisykhuset som behandlat tiotusentals kvinnor och flickor som utsatts för fruktansvärda övergrepp. Flera av offren är barn.
- 2012 höll Mukwege ett tal inför FN där han kritiserade DR Kongos regering och andra länder för att inte göra mer för att stoppa det brutala sexuella våldet. När han återvände hem utsattes han för ett mordförsök. Med risk för sitt eget liv har Mukwege vägrat upphöra med sitt arbete.

Inbördeskriget i Demokratiska Republiken Kongo

- Många av våldtäkterna i DR Kongo sker som en del i de väpnade konflikter som plågat landet under lång tid. Mellan åren 1998 och 2003 pågick ett inbördeskrig i landet, där även flera andra afrikanska länder var inblandade.
- Även efter kriget formellt avslutades har stridigheterna fortsatt, framför allt i de östra delarna. Kampen handlar i grunden om makt över landets naturresurser. Våldtäkter används systematiskt som vapen för att skada och skrämja civilbefolkningen.

Rubrik Nadia Murad

- Nadia Murad växte upp i byn Kocho i norra Irak. Hon tillhör folkgruppen yazidier. I augusti 2014 genomförde Islamiska staten attacker mot de yazidiska byarna i norra Irak.
- I Murads by dödades hundratals, bland de hennes mamma och flera av hennes bröder. De yngre kvinnorna togs som slavar. Under tre månader utsattes Nadia Murad för tortyr och upprepade våldtäkter innan hon lyckades fly.
- Hon är idag en människorättskämpe som med stort mod och engagemang arbetar för att öka kunskapen om trafficking och sexuellt våld mot kvinnor och flickor.

FN:s resolution 1820

- 2018 är det tio år sedan FN:s säkerhetsråd antog resolution 1820. Resolutionen fördömer våldtäkter och andra former av sexuellt våld i väpnade konflikter. Enligt resolutionen kan användandet av sexuellt våld i konflikter utgöra krigsbrott, och är ett hot mot fred och säkerhet.

Norska Nobelkommitténs ordförande

- I en intervju säger Berit Reiss-Andersen, ordförande för Norska Nobelkommittéen, att det sexuella våldet i väpnade konflikter måste uppmärksammas mer. Det är ett vapen som får offren att känna skuld samtidigt som det slår sönder familjer och samhällen. Men ska vi kunna bekämpa denna typ av krigsföring måste vi inse hur hemsk och brutal den verkligen är.

